

---

10 AWACS

Aan de orde is het **VAO AWACS (AO d.d. 11/12)**.

Voorzitter: Van Veldhoven

De voorzitter:

Er staan vanavond zes VAO's op de agenda, dus dat is behoorlijk wat. Ik spreek daarom graag met de woordvoerders af dat ik strak zal handhaven op de twee minuten spreektijd. Wij gaan geen debatten overdoen en wij stellen alleen vragen over onze eigen moties. Als wij aldus handelen, komen wij vast op een goede manier de avond door.

De heer Smaling (SP):

Voorzitter. De vorige voorzitter van dienst meldde al dat de heer Jansen graag nog als woordvoerder had willen optreden in het VAO over de AWACS. De heer Jansen heeft echter zojuist afscheid genomen. Aan mij dus de taak om twee moties in te dienen, maar deze moties zullen zeer nadrukkelijk de ideeën van de heer Jansen uitstralen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat er eerder moties zijn aangenomen die een reductie van het geluid door AWACS-vliegtuigen van 35% ten opzichte van 2008 bepleiten;

overwegende dat in het peiljaar 2012 deze reductie is behaald, maar enkel en alleen door een fors lager aantal vluchten;

van mening dat deze reductie niet alleen beperkt mag blijven tot het peiljaar 2012, maar van structurele aard dient te zijn;

van mening dat deze structurele verlaging eenduidig en meetbaar moet zijn;

verzoekt de regering, het aantal vliegbewegingen van AWACS-vliegtuigen structureel te beperken tot 2.340 bewegingen per jaar,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Smaling en Van Tongeren. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 84 (33750-XII).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er rond de NAVO-basis Geilenkirchen nog steeds veel overlast is van AWACS-toestellen die piekniveaus van meer dan 100 dB(a) produceren;

overwegende dat het gebruik van modernere vliegtuigen of stillere motoren de geluidsoverlast structureel kan verlagen;

van mening dat de investeringen voor de aanschaf van nieuw materieel fors zijn, maar kunnen worden terugverdiend door lagere exploitatiekosten en toegenomen welzijn in de regio;

verzoekt de regering, in NAVO-verband afspraken te maken over het verminderen van geluidsoverlast door de inzet van moderner materieel en de Kamer daarover voor het eind van het jaar te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Smaling. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 85 (33750-XII).

Mevrouw Van Tongeren (GroenLinks):

Voorzitter. Er zijn dossiers in deze Kamer die van de eerste tot de laatste dag ongeveer hetzelfde zijn. Dit dossier is daar een van, en ik denk dat Paulus Jansen daar hetzelfde over denkt. De SP en GroenLinks hebben over dit onderwerp elke keer ongeveer dezelfde moties ingediend. Ik dien vandaag weer een motie in. Normaal gesproken vind ik dat het parlement zich niet op dit micromanagementniveau moet begeven — het gaat over bosaanplant — maar omdat deze zaak al decennia lang niet lukt, wil ik dat in dit geval toch doen. Ik ben benieuwd naar de mening van mijn collega's in de Kamer.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat is toegezegd, zes hectare bos aan te leggen ter compensatie van het gekapte bos;

constaterende dat de aanleg van dit bos al jaren geleden is toegezegd;

constaterende dat nu, in 2014, een aanvang zou worden gemaakt met de aanleg van dit compensatiebos;

verzoekt de regering, de Kamer op de hoogte te houden van de voortgang van de bosaanplant,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van Tongeren en Smaling. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 86 (33750-XII).

Mevrouw Van Tongeren (GroenLinks):

Ik zag de minister bedenkelijk kijken toen ik de motie voorlas, maar uit haar reactie nu begrijp ik dat ik dit verkeerd heb gezien.

Ik heb inmiddels begrepen dat er mogelijk sprake is van een grondaankoop, maar er staat nog steeds geen boom in de grond. Ik zie graag dat de Kamer op de hoogte wordt gehouden, want deze zaak moet gewoon een keer afgerond worden, in het belang van de natuur, maar ook in het belang van de bewoners.

De heer Geurts (CDA):

Voorzitter. Naar aanleiding van uw oproep zal ik de inleidende beschouwingen maar overslaan en gelijk tot de motie overgaan.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de gewenste geluidsreductie van 35% is gehaald;

overwegende dat het geringe aantal vluchten aan externe factoren is toe te schrijven;

verzoekt de regering, in te zetten op een structureel maximum van 2.340 vliegbewegingen per jaar en daarvoor in overleg te treden met de NAVO,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Geurts en Knops. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 87 (33750-XII).

De heer Remco Dijkstra (VVD):

Voorzitter. Vanuit de VVD wil ik ook mijn complimenten overbrengen aan de heer Paulus Jansen van de SP-fractie die dit op de agenda heeft gezet en een lange tijd heeft gehouden. Het is ook niet misselijk: er wonen 41.000 mensen in het gebied en zij verdienen ook een goede leefomgeving. In het algemeen overleg heb ik geconstateerd dat de geluidsoverlast, conform de motie-Neppérus/Samsom (31700-XI-78), met 35% is gedaald. Wij zijn daar verheugd over. De vorige keer hebben wij ook onze verheuging uitgesproken over het feit dat wij de financiering van het Meetnet

hebben doorgezet. Dat is dus ook geregeld. In het algemeen overleg ben ik er verder achter gekomen dat er samen met de NATO wordt gewerkt aan een reducering van het aantal vluchten. Ook wordt eraan gewerkt om dat zo veel mogelijk structureel te maken. De tijd kan heel erg snel gaan, want inmiddels vliegen de vliegtuigen boven Polen en Hongarije om onze grenzen daar in de gaten te houden in verband met al het gedoe in Oekraïne. Ik constateer verder dat de vliegveiligheid is vergroot, de baan wordt opgeknapt, er een simulator is aangeschaft waardoor er minder gevlogen hoeft te worden en het bosbeheer netjes is opgepakt. Ik heb dus eigenlijk weinig wensen.

Ten slotte wil ik nog wel iets zeggen over de leefomgeving. Het RIVM doet nog onderzoek naar de gezondheidseffecten van geluid op omwonenden. Ik vind dat van groot belang en ik zou graag zien dat wij dat niet in een algemeen overleg over AWACS betrekken, maar in een algemeen overleg over leefomgeving. De resultaten zie ik graag tegemoet.

Mevrouw Cegerek (PvdA):

Voorzitter. De Partij van de Arbeid begrijpt het belang van AWACS voor Nederland en de NAVO. Mijn fractie is ook nooit tegenstander geweest van de oefenvluchten boven Nederland. De belangen moeten echter wel in balans zijn en daar gaat het mis. De bewoners van Zuid-Limburg hebben te lang en te veel geluidsoverlast gehad van de AWACS-toestellen. Eerder is afgesproken dat het lawaai met 35% omlaag zou gaan en dat is inderdaad gebeurd. Mijn fractie is daar tevreden over. De fractie van de Partij van de Arbeid wil dat die reductie structureel is en blijft en daarom dient zij de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat omwonenden al tientallen jaren last hebben van ernstige geluidsoverlast;

constaterende dat de Kamer via de motie-Neppérus/Samsom (31700-XI, nr. 78) heeft uitgesproken dat de regering afspraken moet maken met de NAVO zodat uiterlijk in 2012 de geluidsreductie van 35% wordt bereikt;

constaterende dat deze geluidsreductie in 2012 inderdaad gemiddeld en tevens op vrijwel alle meetpunten is gehaald, maar een aantal van de maatregelen die aan deze reductie ten grondslag liggen niet van structurele aard lijken;

verzoekt de regering, afspraken te maken met de NAVO zodat de 35% geluidsreductie structureel is en blijft,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Cegerek. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 88 (33750-XII).

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Minister Hennis-Plasschaert:

Voorzitter. Ik dank de Kamer voor de ingediende moties. We hebben eerder uitgebreid gewisseld dat wij er vanuit Nederland alles aan doen om geluidsreductie te bereiken. In het verleden is herhaaldelijk aangedrongen op vervanging van de motoren. Ik kom daar zo nog op terug bij de motie die daarover gaat. Vooral op aandrang van Nederland is een reeks van maatregelen genomen: aanpassing van vliegrotues en van start- en landingsprocedures, uitplaatsing vliegbewegingen en maximale toepassing van simulatoren. Daarnaast zijn er ook andere factoren van belang zoals baanonderhoud en de inzet van AWACS-toestellen in operatie. Er werd al verwezen naar de bezuinigingen op AWACS. Met deze en andere maatregelen voldoen wij aan de gevraagde geluidsreductie. Samen met de collega van I en M voorzie ik dat dit ook de komende tijd blijft lukken. Wij hebben eerder gezegd dat het onze inzet is en zal zijn om de 35% geluidsreductie structureel voor elkaar te boeken.

Ik heb hierover conform mijn eerdere toezeggingen aan de Kamer een gesprek gevoerd met SACEUR tijdens de laatste ministeriële raad van de NAVO. Tijdens de komende ministeriële raad zal ik vragen naar de stand van zaken naar aanleiding van ons gesprek. Één ding is duidelijk: ook SACEUR, hoe druk hij het ook heeft met onder andere de situatie in Oekraïne en met onze oostelijke bondgenoten, heeft het onderwerp goed op zijn netvlies. Wij blijven ook met de force commander en met onze bondgenoten in gesprek om aan te dringen op goede maatregelen.

Let wel, Defensie is geen eigenaar van vliegveld Geilenkirchen. De gebruiker is niet Defensie, maar de NAVO. Ik ben dus gebonden aan het samenwerkingsverband waarover wij eerder met elkaar hebben uitgesproken dat dit verband ertoe doet, zeker nu.

Ik hecht eraan om het verband te onderstrepen tussen regelmatig bosonderhoud en geluidsreductie. Ik blijf mij inzetten voor die 35%. Tegelijkertijd hoop ik dat het bosonderhoud onderwerp van gesprek met de Kamer en de gemeente Onderbanken blijft.

Wij spreken vooral over het geluid van de AWACS-vloot. Ik wijs echter ook op het belang van het werk dat de NAVO met deze vloot verricht. De Kamer heeft dit ook gedaan. Dit wordt eens te meer zichtbaar in en rond Oekraïne nu de AWACS-vliegtuigen daar worden ingezet. Ik vind het van zeer slechte timing getuigen als wij nu in een keer grootse maatregelen afkondigen die er in feite op neer zouden komen dat de NAVO haar inzet aan de oostkant van Europa zou moeten vormgeven met een arm op de rug. Dat heb ik de Kamerleden overigens niet horen zeggen. Dat verwijt ik de Kamer ook helemaal niet. Sterker nog, ik ben blij dat de moties constructief zijn.

Ik bespreek de moties nrs. 84, 87 en 88. Deze moties lijken zeer op elkaar. In de moties nrs. 84 en 87 wordt nadrukkelijk het aantal vliegbewegingen benoemd, namelijk 2340. Ik vraag de indieners van deze moties om aan te sluiten bij motie nr. 88. Wij zouden het ook niet alleen maar willen ophangen aan het aantal vliegbewegingen. Het gaat om veel meer. De Kamer wil dat de 35% geluidsreductie structureel is. Mijn collega van I en M en ik willen dat ook. Dat

is ook precies waarover wij met de NAVO in gesprek zijn. Daar zijn al onze pijlen op gericht.

Dat wil niet zeggen dat ik die wedstrijd dit jaar ook win. De NAVO is een samenwerkingsverband van 28 lidstaten, maar dit is wel waar onze inzet op is gericht. Ik vraag om de moties 84 en 87 niet in stemming te brengen want anders moet ik ze ontraden. Ik vraag om te focussen op motie nr. 88, die in feite hetzelfde vraagt, namelijk 35% geluidsreductie.

De heer Smaling (SP):

Er is nog een punt dat mij zorgen baart. De mensen die daar wonen zouden heel veel baat hebben, ook wat hun geestelijke gezondheid betreft, bij een bovengrens aan het aantal vluchten. Zo'n grens is duidelijker en harder dan 35% geluidsreductie als maat gebruiken. Ik verzoek de minister toch om dit te bewerkstelligen. Ik weet dat de NAVO een groter verband is dan alleen Nederland en Duitsland, maar dit is wel een kwestie die al heel lang speelt. In de regio is er een enorme behoefte om hier iets aan te doen. Ik verzoek de minister toch om ook de moties waarin getallen worden genoemd te onderschrijven.

Minister Hennis-Plasschaert:

Ik begrijp heel goed dat de geluidsproblematiek in de regio ertoe doet. Mede daarom ben ik heel serieus over mijn inzet binnen de NAVO. Ik heb niet voor niets uitgebreid een apart gesprek gevoerd met SACEUR over dit onderwerp; anders had ik dat niet gedaan. Tegelijkertijd is mijn streven erop gericht om structureel een geluidsreductie van 35% te behalen. Daar zijn al onze pijlen op gericht. Ik wil de ruimte behouden om die 35% geluidsreductie te behalen. Als dat kan door nog minder vliegbewegingen: heel graag. Als het door andere maatregelen kan, dan zie ik dat echter ook heel graag. Uiteindelijk gaat het om de geluidsreductie: die telt. We zullen natuurlijk blijven werken aan het terugbrengen van de vliegbewegingen, maar in alle eerlijkheid: de motie op stuk nr. 88 is aanvaardbaar voor dit kabinet, maar de moties op stuk nrs. 84 en 87 zijn dat helaas niet.

Ik kom te spreken over de motie op stuk nr. 85 over het gebruik van modernere vliegtuigen of stillere motoren. Ook die oproep begrijp ik maar al te goed. Nederland heeft in het verleden herhaaldelijk aangedrongen op vervanging van die motoren en zal dat ook blijven doen. Tot nu toe bleek dat echter keer op keer geen haalbare kaart te zijn. Hoe mooi het betoog ook is, vooralsnog is het geen haalbare kaart. De regering wordt verzocht om in NAVO-verband afspraken te maken en de Kamer daarover voor het einde van het jaar te informeren. Nogmaals, dat is een- en andermaal geprobeerd maar niet gelukt. Afspraken in dit opzicht voor het einde van het jaar acht ik kansloos. Dat doet niets af aan het feit dat ik me ervoor blijf inspannen. Ik ontraad echter het aannemen van deze motie.

De heer Smaling (SP):

Het AO heeft in december plaatsgevonden. Heeft de minister in de tussentijd nog gepoogd om te realiseren waar in de motie om wordt gevraagd? Ik heb het debat teruggelaten omdat ik er zelf niet bij zat. De minister zei daarin dat ze met de NAVO om tafel zou gaan zitten om te proberen om dit te realiseren.

Minister Hennis-Plasschaert:

Zeker. Ik heb net ook gezegd dat ik een apart gesprek heb gevoerd met SACEUR. Dat was niet alleen gefocust op het terugdringen van het aantal vliegbewegingen. Het gesprek had ook betrekking op een hoeveelheid andere maatregelen, allemaal gelinkt aan de basis in Geilenkirchen, de AWACS en de overlast daarvan in Nederland. Ik heb toen ook gesproken over de vervangende motoren. Mij werd toen volstrekt duidelijk dat SACEUR op dit moment niet over een grote buidel geld beschikt. Nogmaals, ik zal weer met SACEUR om de tafel gaan zitten om te spreken over punten waarop dingen mogelijk zijn of te sturen valt. Ik acht de kans op afspraken dit jaar echter nihil, serieus. Ik kan het gewoon niet mooier maken.

De heer Smaling (SP):

Mijn conclusie is dan dat de minister gewoon bakzeil heeft gehaald. Door het ontraden van deze motie geeft zij aan dat zij 100% bakzeil heeft gehaald. Zie ik dat goed?

Minister Hennis-Plasschaert:

Als ik zeg dat Nederland herhaaldelijk heeft aangedrongen op vervangende motoren maar dat dit geen haalbare kaart bleek te zijn, dan mag u dat vertalen als bakzeil halen maar dan is dat wel een heel simpele voorstelling van de heel harde realiteit dat veel lidstaten zwaar bezuinigen op defensie, inclusief Nederland.

De voorzitter:

Dan rest nog het oordeel over de derde motie, op stuk nr. 86.

Minister Hennis-Plasschaert:

Dat is een sympathieke motie. Het goede nieuws is dat we dit najaar starten met de aanplant. Zodra de eerste boom geplant is, zal ik dat melden aan de Kamer. Ik denk dat de motie hiermee overbodig is; ik was al van plan om conform te handelen.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Aanstaande dinsdag wordt gestemd over de moties.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.